

Grote bek komt 't verst

Spaar brandstof tijdens voeren

Tijdens het voeren verbruik je een flinke slok diesel. Daar valt op te besparen. Vooral door machines op elkaar af te stemmen, is veel te verdienen. Maar het kan nog eenvoudiger.

Tekst en foto: Gertjan Zevenbergen

De prijs van een liter diesel liep de afgelopen maanden flink op. Zeker nu het accijnsvoordeel van rode diesel voor de landbouw is verdwenen. Dat merkten zeven melkveehouders uit het westen van Nederland ook. Sinds mei vorig jaar maken ze samen met adviesorganisatie PPP Agro deel uit van het netwerk 'Het nieuwe rijden in de melkveehouderij'. En ja, besparen is mogelijk, blijkt uit de cijfers die de boeren op tafel leggen. Maar eenvoudig is het niet. Neem een van de dagelijks terugkerende dieselslurpende bezigheden: voeren. De zeven melkveehouders voeren hun koeien elk op een andere manier. Zo gebruikt er één een blokkenwagen, een ander een voermengwagen met een verticale vijzel, terwijl weer een ander een wagen met horizontale vijzels inzet. Eén melkveehouder voert zelfs automatisch. De veehouders die een melkquotum tussen 850.000 en 1,1 miljoen liter melk volmelken en 130 tot 200 grootvee-eenheden moeten voeren, houden het energieverbruik en de kosten van hun systemen bij. Uiteindelijk gebruikt de gemiddelde netwerkdeelnemer 11 liter diesel per dag om zijn koeien te voeren; 4.000 liter diesel per jaar. Een kostenpost van 5.600 euro.

Grootte van de bak

Het voeren is op te splitsen in drie onderdelen: het laden, het voeren en het aanschuiven van het voer. Gemiddeld kost het uithalen van voer 0,9 liter diesel per ton voer. De kuilvoersnijder die gebruikt wordt om de bunkers van een automatisch voersysteem te vullen, is het voordeligst. Dat kost de netwerkdeelnemer slechts 0,29 liter diesel per ton voer. Daarna volgen de shovel en de

voermengwagen die zichzelf vult. Uiteindelijk krijgen trekkers met voorladers en zeker de verreikers het duurst. Die hydraulisch aangedreven machines gebruiken bij de twee netwerkdeelnemers 1,76 liter diesel per ton voer. Dat je de verreiker uitzet als je hem even niet nodig hebt, levert maar weinig verschil in dieselverbruik op. "Het grote verschil wordt gemaakt door de grootte van de bak. Een te kleine bak maakt de verreiker duur", zegt Sjon de Leeuw, als adviseur in dienst van PPP Agro en netwerkbegeleider. Want, hoe groter de bak, des te minder brandstof er wordt verbruikt. Logisch. Met een kleine bak moet je vaker heen en weer rijden om de voermengwagen of de voerdoseerwagen te vullen. Daarnaast draaien veel verreikers op volle motortoeren tijdens het werk. En ook dat kost diesel.

Botte messen vragen kracht

Door het voer met een blokkendoseerwagen of met een voerdoseerwagen voor de koeien te brengen, ben je goedkoop uit. Dat kost slechts een halve liter diesel per ton voer. Ook dit klinkt logisch. Deze wagens mengen het voer immers niet. Daarvoor hoeft je dus geen trekker te laten draaien. Je zult de wagens wel in lagen moeten laden om het voer goed verdeeld voor de koeien te krijgen. Met een voermengwagen ligt het dieselverbruik hoger, al is de spreiding groot. Het verbruik in het netwerk ligt namelijk tussen 0,69 en 1,71 liter diesel per ton. Die spreiding hangt onder meer af van de slijtage van de wagen – botte messen kosten extra kracht – maar ook van het systeem zelf. "Een voermengwagen met horizontale vijzels vraagt meer vermogen

van de trekker", weet Sjon de Leeuw. "Het voer wordt tussen de vijzels door geperst om gesneden en gemengd te worden." Je zou kunnen starten met het mengen als de wagen volledig is geladen. Maar bij een wagen met horizontale vijzels maakt dat geen verschil. Bij een wagen met verticale vijzels levert dat wel geld op. Uit metingen op de bedrijven blijkt dat je 6 procent minder brandstof gebruikt door met mengen te starten zodra de bak vol is. Je hebt dan wel een grote wagen nodig, want het voer gaat bij een vertraagde start flink golven tijdens het mengen, waardoor het over de rand kan vallen. Voor het aan- en wegschuiven van het voer kun je het best een kleine, oude trekker gebruiken die met weinig toeren zijn werk doet.

Diesel bespaartips

- Deel het erf zo in dat je weinig hoeft te rijden met de shovel of de verreiker.
- Laad de wagen met weinig motortoeren.
- Gebruik een grote bak, dat scheelt heen en weer rijden.
- Mengen hoeft niet lang te duren, schakel de vijzels later in.
- Meng op lage motortoeren. Indien mogelijk door gebruik te maken van een powershift-versnellingsbak op de voermengwagen.
- Voer tijdig onderhoud uit. Versleten messen kosten kracht en zorgen voor een langere mengtijd.